

Dodiplomski studij muzeologije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu

Ivo Maroević

Filozofski fakultet

Zagreb

Studij muzeologije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, kao četverogodišnji dvopredmetni studij (što znači da uz muzeologiju valja studirati i neki drugi predmet iz temeljnih znanosti), počeo je 1986. godine na temelju tada usvojenih nastavnih planova i programa. Naziv obrazovnog profila koji se ostvaruje tim studijem je profesor informatologije sa smjerom muzeologije. To znači da se zajednički informacijski nastavni sadržaji slušaju u prve dvije godine na sva četiri smjera (muzeologija, bibliotekarstvo, arhivistika i društveno-humanistička informatika), a tek se u posljednje dvije godine pojavljuju pretežno predmeti smjera. Tako se muzeološki predmeti javljaju u 3. i 4. godini studija.

Kad je 1988. godine studij za profesora informatologije došao do usmjeravanja prema jednom od četiri smjera, otvoren je dopunski studij muzeologije, čiji je nastavni plan i program identičan onome koji se na smjeru muzeologije sluša u 3. i 4. godini. Međutim, studenti studija mogu nakon položenog klasičnog ispita postati svi studenti Zagrebačkog sveučilišta koji su upisali treću ili neku drugu višu godinu ili su apsolvirali na svojem matičnom studiju. Oni diplomu iz muzeologije mogu dobiti ako završe studij, tj. tek onda kada diplomiraju matični studij.

U šk. god. 1988/89. u prvu godinu studija na smjeru muzeologije i u dopunski studij muzeologije, na Filozofski fakultet u Zagrebu upisalo se 20 studenata.

Donosimo cjelokupni nastavni plan studija i program za muzeološke predmete.

Nastavni plan

Obrazovni profil

PROFESOR INFORMATOLOGIJE

Studijska grupa INFORMACIJSKE ZNANOSTI

Četverogodišnji dvopredmetni studij

I. godina

● Socijalna psihologija	2+0	2+0
● Osnove informatike		2+0
● Teorija sistema s teorijom informacijskih sistema		2+0
● Matematika	1+1	0+1
● Osnove logike	2+0	
● Infopraktikum I		0+2
● Metode programiranja i programski jezici	2+2	0+2
	10	11

● Zajedničke stručne programske osnove	4+0	3+0
● Engleski kao OPO	0+2	0+2
● Opće programske osnove (bez stranog jezika)	4+0	4+0
● Drugi glavni predmet	10	10
Ukupno:	30	30

II. godina

● Strukturiranje i organiziranje informacija		2+0
● Teorija klasifikacije	1+0	
● Informacijsko-dokumentacijski sistemi		2+0
● Statistika	1+1	
● Znanost o informaciji i komunikaciji		1+1
● Infopraktikum II		0+2
● Oblikovanja baza podataka	2+0	
● Metode programiranja i programski jezici	0+2	
	7	8

● Zajedničke stručne programske osnove	7+0	6+0
● Engleski kao OPO	0+2	0+2
● Opće programske osnove (bez stranog jezika)	4+0	4+0
● Drugi glavni predmet	10	10
Ukupno:	30	30

Smjer: MUZEOLOGIJA

III. godina

● Osnovi računarne tehnike		2+0
● Metode programiranja i programski jezici	0+2	
● Uvod u muzeologiju	1+1	1+1
● Muzejske zbirke	2+2	2+2
● Zaštita muzejskih zbirki	2+2	2+2
● Izborni kolegiji	2	2
	14	14
● Zajedničke stručne programske osnove	2+0	2+0
● Drugi glavni predmet	14	14
Ukupno:	30	30

IV. godina

● Odabrana poglavlja iz informacijskih znanosti	2+0	
● Mreže baza podataka		2+0
● Izložbe	2+1	2+1
● Muzej i publika	2+1	2+1
● Muzejska institucija	2+1	2+1
● Muzej u samoupravnom socijalističkom društvu	1+0	1+0
● Izrada završne radnje		0+4
	12	16
● Metodika		6
● Drugi glavni predmet	12	14
	30	30

Programi muzeoloških kolegija

Uvod u muzeologiju

Ciljevi i zadaci: upoznati i razumjeti povijest, razvitak i stvarno stanje u muzejskoj djelatnosti danas. Usvojiti osnovna znanja o prirodi muzejskoga rada. Definirati muzejsku djelatnost u odnosu na ostale oblike zaštite i prezentacije kulturnog nasljeđa. Upoznati i prihvatiti značenje uloge i važnosti muzeja u suvremenom društvu.

Sadržaj: Opći principi. Definicije muzeologije i muzeografije. Muzeološke teorije. Povijest i zadaci muzeja i zbirke: povijest muzeja, opći zadaci muzeja, uloga muzeja u društvu, tipovi, vrste, oblici i strukture muzeja.

Priroda muzejskoga rada: muzejski predmet kao izvor specifičnih informacija, osobitost muzejske poruke, profesionalno udruživanje i djelatnost, međunarodne organizacije, profesionalna etika.

Razvitak uloge i važnosti muzeja: kulturno nasljeđe i filozofija čuvanja, nova istraživanja, odnos materijalne i duhovne kulture, muzeji i publika – novi odnosi, nove muzejske strukture: eko-muzeji, mjesni muzeji, pokretni muzeji, muzeji susjedstva, nova filozofija: kritička muzeologija, muzej kao dio informacijskog sustava.

Muzejske zbirke

Ciljevi i zadaci: Identificirati glavne izvore za popunjavanje muzejskih zbirki i fizičke karakteristike materijala koji ulaze u zbirke. Spoznati zakonitosti prikupljanja i čuvanja predmeta u zbirkama. Savladati oblike i metode upravljanja zbirkama i rukovanja muzejskim materijalom. Usvojiti osnovne metode znanstvenog istraživanja i dokumentiranja muzejskih predmeta u zbirkama.

Sadržaj: Teorija sakupljanja: izvori, teorijske postavke, primjena. Upravljanje zbirkom: načini prikupljanja, politička akvizicija, manipuliranje predmetima, identifikacija predmeta, dokumentacija

i korištenje podataka, inventiranje, katalogiziranje, klasificiranje i indeksiranje predmeta, muzejska biblioteka, zbirke pomoćnog dokumentacijskog materijala.

Znanstveno istraživanje zbirke: opći principi, metode istraživanja, odnos prema matičnoj znanstvenoj disciplini, organizacija istraživanja.

Komunikacija edicije: publiciranje muzejskih informacija, rezultata, znanstveno-istraživačkog rada, inventara.

Zaštita muzejskih zbirki

Ciljevi i zadaci: Upoznati se s prirodnim zakonima koji utječu na propadanje muzejskih predmeta. Upoznati razne metode ispitivanja stanja muzejskih predmeta. Usvojiti znanje o glavnim simptomima oštećenja muzejskih predmeta. Upoznati metode i standarde održavanja i zaštite muzejskih predmeta. Usvojiti vještine potrebne za kontrolu okoline, rukovanje zbirkom i sigurnost zbirke. Spoznati odnos zaštite muzejske građe prema zaštiti kulturnog nasljeđa u cjelini.

Sadržaj: Opći principi zaštite: valorizacija, autentičnost, konzerviranje, restauriranje, postupnost. Poznavanje materijala: organski, anorganski materijali, tehnike rada i obrade, međusobni odnosi. Uzroci propadanja: svjetlo, okolina, čovjek, životinje. Preventivne mjere: uvjeti čuvanja, rukovanja, izlaganja. Kurativne mjere: čišćenje, zaštita, prepariranje, restauriranje. Sigurnosne mjere: protiv požara, krađe, mehaničkog uništenja, u slučaju oružanog sukoba ili elementarnih nepogoda. Zaštita spomenika kulture i prirode: preventivno muzejski upotrebljavani spomenici kulture, arheološki lokaliteti, muzeji na otvorenom: pojam spomenika, teorija zaštite s kratkim povijesnim pregledom, konzerviranje, restauriranje, prezentiranje nepokretnih spomenika kulture, uzroci oštećenja, zaštita in situ, zaštita preseljenjem spomenika, zaštita kroz urbanističke i prostorne planove. Odnos službe za zaštitu spomenika kulture i prirode i organizacija u muzejskoj djelatnosti.

Izložbe

Ciljevi i zadaci: upoznati način izlaganja i izložbenu politiku u odnosu na različite tipove muzeja, zbirki i posjetilaca. Usvojiti principe i steći znanja za različite tipove izlaganja, tehnike izlaganja, materijale i opremu za izlaganje. Razlikovati vrste izložbi. Steći vještinu za pripremu i ocjenu efikasnosti izlaganja u odnosu na muzeološku teoriju.

Sadržaj: Opći principi: teorija prezentativne komunikacije, opća teorija izlaganja. Izložbe: vrste izložaba, planiranje i organiziranje izložaba, sinopsis, scenarij, naslov, legende, potpisi. Likovno obli-

kovanje izložbe: izložbeni prostor, analiza, mogućnosti, smjer kretanja, muzejski eksponati, oprema za izlaganje, pomoćna sredstva, dizajn izložbe, vizualne komunikacije (pismo, boja, oblik, ljudska mjera). Karakter izložbe i principi: cjelovitost, preglednost, autentičnost. Izlaganje na otvorenome: prezentiranja in situ, oblikovanje muzeja na otvorenom.

Muzej i publika

Ciljevi i zadaci: Usvojiti glavne elemente obrazovne teorije i prakse u odnosu na pojedine tipove muzeja, zbirke i posjetilaca. Steći znanja za shvaćanje i kreiranje različitih tipova muzejskih obrazovnih programa, vanjskih neformalnih programa i tehnika za obrazovanje odraslih. Spoznati važnost muzeja kao informacijskog središta. Identificirati zahtjeve i pojedinačna rješenja za javne, konzultantske i ostale aktivnosti muzeja.

Sadržaj: Muzej i publika: karakteristike korisnika, odnos muzejskih sadržaja i potreba korisnika, stjecanje sintetskog znanja, interpretacija muzejske građe. Obrazovanje u muzeju: opća teorija i principi obrazovanja odraslih, djece i specijalnih grupa. Metode obrazovanja: programi za publiku, programi za predškolsku i školsku djecu, muzejske radionice. Vanjski programi: muzej i turizam, muzej i industrija, putujući muzej. Usluge za publiku: pristup, parkirališta, kretanje posjetilaca, informacije za posjetioce, prodavaonice, radionice, studentske sobe, predavaonice, komfor, ponašanje posjetilaca i personala. Kulturne aktivnosti: demonstracije, predavanja, projekcije, diskusije, koncerti, sudjelovanje u događajima. Muzejske informacijske službe: otvorene službe (biblioteka, arhiv, INDOK centar), konzultantske misije, publikacije.

Muzejska institucija

Ciljevi i zadaci: Upoznati glavne elemente i utjecaje koji su djelovali na razvitak muzejskih zgrada. Identificirati zahtjeve koji se postavljaju u odnosu na muzejsku arhitekturu. Usvojiti znanja potrebna za sudjelovanje u izradi programa za muzejsku zgradu. Upoznati način funkcioniranja muzejske institucije, upravljanje, financiranje i ulogu i značajke muzejskog osoblja. Upoznati osnove muzejskog zakonodavstva i međunarodnih muzejskih organizacija. Razumjeti složene uvjete funkcioniranja muzejskog organizma kao pretpostavke za stručni i znanstveni rad.

Sadržaj: Muzejska arhitektura: povijest muzejskih zgrada, zakonitosti arhitekture muzeja, nove zgrade, postojeće zgrade, privremene zgrade, povijesne zgrade, pokretne situacije, povijesna mjesta in situ, muzeji na otvorenome. Uvjeti u muzejskim zgradama: svjetlo, klima, sigurnost.

Projektiranje: program, projektni zadatak, posebni uvjeti. Organizacija muzeja, funkcioniranje, rukovođenje: administracija i uprava, organi upravljanja, društveni interes. Financiranje: programi rada, ravnornost svih oblika rada, SIZ-ovi, slobodna razmjena rada, financijski plan, troškovnik, izvještaji. Osoblje u muzejima: radna mjesta u muzejima, stručno usavršavanje, pravnici, volonteri, posebni uvjeti. Muzejsko zakonodavstvo: Zakon o muzejskoj djelatnosti. Zakon o zaštiti spomenika kulture, ustavne odredbe, međunarodne preporuke i konvencije, međunarodne organizacije.

Muzej u samoupravnom socijalističkom društvu

Ciljevi i zadaci: Upoznati se s funkcioniranjem muzejske djelatnosti u uvjetima samoupravnog interesnog organiziranja. Društveni interes u muzejskoj djelatnosti. Spoznati integraciju muzejske djelatnosti s ostalim oblicima kulturnog djelovanja i zaštite kulturnog nasljeđa. Spoznati povijesnu uvjetovanost razvitka muzejske djelatnosti u Jugoslaviji.

Sadržaj: Muzeji u SFRJ: povijest i razvitak muzeja u SR Hrvatskoj, u ostalim republikama i pokrajinama, muzeji u novoj socijalističkoj Jugoslaviji, muzejska djelatnost u NOB. Mreža muzeja u Jugoslaviji. SIZ-ovi kulture i muzejska djelatnost, slobodna razmjena rada, muzejske izložbe u radnim kolektivima, integracija muzejske djelatnosti s drugim oblicima kulturnih djelatnosti. Muzeji danas u Jugoslaviji: samoupravno organiziranje, odnos stručnog i samoupravnog, muzejske organizacije. Muzejski dokumentacioni centar, Zajednica muzeja, Muzejska društva, Savez muzejskih društava Jugoslavije, Jugoslavenski nacionalni komitet ICOM-a. Obveze i perspektive.